

מה-שהיה הוא שיהיה
מה-שנעשה הוא שיעשה
ואין כל-חדש תחת השמש
קהלת א', ט'

האור החיים בא עם ביאור מפתיע מאוד לדבר זה "ואולי שכוונת הכתוב על דרך אומרו (להלן לג כג) והסירות את כפי וראית וגו' - הרי כי ה' יעשה הבדלה בידו לנבראים, מהביט אל האלהים, ואפילו למשה כשנגלה אליו בגלוי שכונה, שם כפו עליו, פירוש בחינה המפסקת לבל יסתכל, וכאן הודיע הכתוב כי לאצילי ישראל לא שלח ידו, למנוע מהם המחזה, לצד היותם חשובים בעיניו, והניחם לזון עיניהם מאורו יתברך וזה הוא שיעור הכתוב ויראו את אלהי ישראל, פירוש ראו אור גדול של אלהי ישראל, אבל לא נסתכלו אלא תחת רגליו, ואחרי כן לצד שלא שלח ה' ידו, פירוש כחו ורשיונו למנוע מהם, ובזה היה להם כח לחזות בנועם ה', ונהנו זו אכילה זו שתיה, ושבעה בטוב נפשם ולא יקשה למה למשה שם כפו עליו ומנעו מהביט, ולאצילי ישראל לא שלח ידו כי מה שהוצרך ה' לשום כפו על משה, לא לשלול ממנו השגה שהשיגו אצילי ישראל, כי השגה זו היתה למשה בתמידות, אלא להביט בהשגה המשך בעמ' הבא

פרשת משפטים פתח תקוה (י-ם)

הדלקת הנרות שבת קודש

16.47

יציאת השבת / צאת הכוכבים

18.00

רבינו תם

18.40

זמנים אחרים: www.yeshiva.org.il

במקור הראשון הקב"ה נותן למשה אפשרות לחזות בבחינה מסויימת של השפע האלוקי, על ידי כך שהוא פורש "כפו" עליו ומגן על משה ממה שאין הוא מסוגל לו "לא יראני האדם וחי", לעומת זאת, נדב ואביהוא שרצו בקירבת ה' ובגילוי בעת שהקב"ה לא מאפשר זאת, הם נפגעים מאותה הארה ונשרפים בצורה משונה. חדי העין יוכלו לשים לב שיש מקבילה מסויימת בין פרשתינו לגילוי האלוקות שזכה לו משה. שם כתוב "ושכותי כפי... והסרותי את כפי", אצלנו כתוב "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו".

אם נלך אחר הדבר שאין הקב"ה מאפשר לאדם חי לראות אף חלק ממנו ללא רשות, הרי יש קושיא על פרשתינו, לכאורה "אצילי בני ישראל" זוכים לראיה כזאת ללא כל מניעה מצד הקב"ה, יתרה מכך הקב"ה גם לא פוגע בהם "לא שלח ידו".

פשוטים "נסתכלו והציצו ונתחייבו מיתה. לא שלח ידו - מכלל שהיו ראויים להשתלח בהם יד: ויחזו את האלהים - היו מסתכלין בו בלב גס מתוך אכילה ושתיה".

אבל דבריו לא לגמרי מובנים, הרי הקב"ה הוא הנותן לחזות בו, ואין לאדם בן אנוש שום רשות (או אפשרות) לעשות זאת ללא רשות מלמעלה.

הראיה משני מקורות אחרים: האחד בפרשת כי תשא (שמות ל"ג, י"ח-כ"ג): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֶת כְּבֹדִי וְיֹאמֶר אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבִי עַל פָּנֶיךָ: וַיֹּאמֶר לֹא תוכל לִרְאֹת אֶת פָּנַי כִּי לֹא יִרְאֶנִּי הָאָדָם וְחַי: וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי וְשִׁמְתִּיךָ בְּנִקְתָּ הַצֹּר וְשָׁכַתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד עֲבָרִי: וְהִסְרֹתִי אֶת כְּפִי וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפָנַי לֹא יִרְאוּ".

ושני בפרשת שמיני (ויקרא י', א'-ב'): "וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נֶדֶב וְאַבְיָהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ קִטְרֹת וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'".

"ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו" (נגיעה מחוץ לחלל הפנוי ותיקון המידות)

לפני כמה שבועות (גליון 22 - פרשת בא) עסקנו בענין של החושך הכפול, הבאנו בתחילת הדברים את דברי ליקוטי מוהר"ן על ענין החסרון בהעולם הזה לעומת האין סוף.

ר' נחמן מסביר לכאורה, שאין מקום באין סוף לחסרון וכל הווית המקום והזמן הם אחיזה שלנו במציאות בלבד ושמבחינת האלוקות לא קיים שום הבדל בין זה להתפשטות האין סוף עצמו. והוא מסיים "ועל כן אי אפשר להשיג כלל בחינת חלל הפנוי, עד לעתיד לבוא".

אותה אחיזה נבחנת על ידינו בהתפשטות אור אלוקי שמכוסה במסכים/מגנים, עד אשר הוא מגיע אלינו בצורה מצומצמת ביותר המתאימה להשגתנו.

במקרים בודדים השגה זו נפרצת, כמובן ברצונו של הקב"ה, ריבון כל עלמין. ראינו דוגמא לכך בשבוע שעבר בקול שנראה לבני".

בפרשתינו, לקראת סוף הפרשה, אנו קוראים על זקני ישראל יחד עם משה אהרן ושני בניו נדב ואביהוא שזוכים לראיה שאין מן המניין (שמות כ"ד, י'-י"א) "וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבָנֹת הַסִּפִּיר וַיִּכְעַס הַשָּׁמַיִם לְטָהָר: וְאֵל אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ".

רש"י לכאורה אומר דברים

מופלאה, אשר כל מחזה עליון יחזה ויש עוד לאלוה מילין בפירושן של דברים, ושומר אני עצמי מהעלות על ספר, דברים היושבים בסתר עליון, לבל יהנו מהם מי שאינו ראוי לאור באור החיים".

לכאורה, הזכות של אצילי בני ישראל היתה במקומה, הקב"ה איפשר להם לחזות בו ו"לא שלח ידו" כדי למנוע מהם ראייה זו, כי זאת היתה מעלתם והיו ראויים לראייה זו, לעומת משה שזכה לראיות גבוהות מאילו אך לא היה יכול לזכות לראייה נשגבה יותר ומעולה יותר, שממנה לא היה יכול לשוב להיות אדם.

דבר זה מזכיר במובן מסויים את מעשה הארבעה שנכנסו לפרדס (חגיגה י"ד, ב') "תנו רבנן ארבעה נכנסו בפרדס ואלו הן בן עזאי ובן זומא אחר ורבי עקיבא אמר להם רבי עקיבא כשאתם מגיעין אצל אבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, משום שנאמר דובר שקרים לא יכון לנגד עיני בן עזאי הציץ ומת עליו הכתוב אומר יקר בעיני ה' המותה לחסידיו בן זומא הציץ ונפגע ועליו הכתוב אומר דבש מצאת אכול דייך פן תשבענו והקאתו אחר קיצץ בנטיעות רבי עקיבא יצא בשלום".

כל אחד ברשותו של הקב"ה זכה בראייה מסויימת, אך בדרכם לפרש את מה שראו, טעה כל אחד בדרכו למעט ר' עקיבא שנכנס ויצא בשלום מראיה זו. וכך מפרש המהרש"א על גמרא זו "ובספר ישן מצאתי וז"ל נכנסו לפרדס החכמה והיא חכמת אלהות, בן עזאי הציץ ומת מתוך שדבקה נפשו באהבה רבה דבקות אמתי בדברים עליונים שהם יסודה והציץ באור הזהיר **נתפרדה מן הגוף ונתפשטה מכל מקרי הגוף באותה שעה ראתה מנוחה כי טוב ולא שבה עוד למקומה וזו מעלה גדולה ע"כ נאמר**

יקר בעיני ה' גו' ולא כדברי המפרשים שראה שכנה ומת שנאמר כי לא יראני האדם וחי דאם כן עשיתם בן עזאי גדול ממשה רבינו עליו השלום. בן זומא הציץ ונפגע שלא היה שלם במעלות וביישוב הדעת כבן עזאי ומתוך שהציץ גם הוא באור בהיר יותר ממה שהיתה דעתו סובלת **נתבלבלו אצלו הדברים ונטרפה דעתו כאדם נפגע שאינו משיג הדברים על בורין וזהו פן תשבענו והקאתו ואלישע אחר השיג **שזכיות ישראל הם בידו וחשב שהם ב' רשויות** ולכן נקרא מקצץ בנטיעות שקיצץ הדברים המיוחדים והפרידן זה מזה ואמר שהם ב' רשויות וזה בכלל עובד אלהים אחרים **שע"כ נקרא אחר והיודע סוד אלהים אחרים** יודע זה על בוריו ומה שאמר דאפקוהו למטט' ומחיוהו שיתין פולסין דנורא כך הראו לו לאחר לפי מחשבתו הבוררת כדי להודיעו שאין שם אלא רשות א' בלבד וי"ל עוד מחיוהו ס' פולסין דנורא שנתוסף כח האש האוכלת מאש הגדולה של מעלה לגזור על אחר גזר דין קשה שאם אין אתה אומר כן מטט' מה עשה: ר' עקיבא **עלה בשלום וירד בשלום** עליו הכתוב אומר משכני אחריו כו'. שהיה רע"ק שלם בכל מיני השלימות וכשהגיע לגבול ששכל האנושי א"א להגיע אליו עמד **ולא הרס לעלות אל ה' וע"כ נאמר עליו משכני אחריו** וגו' כלומר שנמשך אחר המושך ולא נכנס לפניו מן הגבול ואע"פ שהשיג מה שהשיג אחר לא טעה כטעותו כו' עכ"ל". (ומי שרוצה להאריך יכול להמשיך בפנים את דברי המהרש"א) במילים פשוטות, ר' עקיבא – כמשה, זכה וראה מה שראה מבלי שיקרה לו דבר. בן עזאי ראה והבין לכאורה שבעצם כל המציאות אינה אלא דמיונות והאמת היא האלוקות**

בלבד, לכך מת, כדי שיהיה דבוק באלוקות, דבר שהוא אולי נכון מצד החיבור לאלוקות אך אינו נכון מצד עבודתו של האדם. בן זומא ראה והבין דבר דומה לבן עזאי, אלא שידע שיש לבן אנוש עבודה גם בעולם הזה ובנסיון לזכות בשני הדברים יחד בלבד ביניהם ונהיה מטורף מכך.

לעומת שניהם, אחר, אלישע בן אבויה, זיהה וידע את ההפרש בין האלוקות למציאות שהיא לכאורה דמיונות, אלא שנקודה מסויימת בראיה שלו גרמה לו לסתור את הכל, הוא כביכול ראה את "שר הפנים" מטט', יושב לפני הקב"ה, ועלתה לו קושיה, שאין שני מלכים תחת כתר אחד והדבר נראה כביכול כאילו הקב"ה ומטט' באותה מדריגה. ובחינה זו היא בחינה של עבודה זרה, "אלוקים אחרים", ומתוך כך כפר בהכל. גם לאחר שהראו לו שמטט' מקבל שישים פולסא דנורא, על כך שלא עמד לפני הקב"ה בעת שהארבעה הופיעו.

אף כשחזר אחר לעולם הזה וכידוע הלך עם תלמידו ר' מאיר, וכביכול שמע וראה בכל מקום שאין לו תקנה. גם כשמת היה מקום לחשוב שבגלל שהחטיא את הרבים מקומו בגינהם אך כפי שמובא **בשפתי כהן** (על ויקרא ו', ב') מסתבר אחרת: "אפילו עשה כל עבירות שבעולם אם עסק בתורה לשמה מרוב אהבה עליו נאמר (שיר השירים ח', ז') מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו', ולזה אמר רבי מאיר מתי אמות ואעלה עשן מקברו של אלישע אחר (חגיגה ט"ו ע"ב). שמעתי שמה שאמר כן רבי מאיר הוא מפני שמה שהיו מעכבין לו לאלישע שלא יכנס לגן עדן הוא מפני שהחטיא את הרבים, שרבים כשראו שעשה מה שעשה אמרו זה תלמיד חכם הוא גברא רבא הוא ועושה אנו גם כן נעשה, לזה בא רבי מאיר ואמר אני

אעלה עשן מקברו, שכל הרואה עשן עולה מקברו מאותם שטעו אחריו ייראו ויעשו תשובה, ובוה יכנס לגן עדן, וכל מה שעשה תורתו מגינה עליו ומצילתו"

על כך מובא בליקוטי הלכות (יורה דעה, תרומות ומעשרות, ג', ב') "ולפעמים יכול לבער ביותר חוץ מהמדה לה' יתברך על – ידי אכילה ושתייה שזהו בחינת ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו. מכלל שהיו ראויים להשתלח בהם יד, כמו שפרש רש"י שם, כי ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו, שהסתכלו בו בלב גס מתוך אכילה ושתייה ונתלהבו לה' יתברך חוץ מהמדה והסתכלו והציצו חוץ מהגבול בזה שאין להם רשות שזהו בחינת פגם נדב ואביהוא, בחינת שתויי יין נכנסו למקדש שהפגם שלהם היה שנתלהבו חוץ מהשעור, כמו שכתוב, בקרבנות לפני ה' וימתו. וזהו בחינת פן תאכל ושבעת רם לבבך ושכחת את ה' אלקיך. כי זה שנתלהבין ובוערין לה' יתברך חוץ מהמדה, זה בחינת רום לבב וגסות שעל – ידי זה יכולין להכשל לגמרי חס ושלוש ולהתרחק מה' יתברך בחינת ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך. ורב בני אדם נכשלין בזה, כי באמת על – פי רב העקר מה שאין האדם מתקרב לה' יתברך, ואינו חוזר בתשובה לה' יתברך.

אף – על – פי שהמניעה מחמת התגברות תאות הגוף, אבל גם זה הוא מניעה גדולה מלהתקרב לה' יתברך, הינו רבוי תבערת הלב לה' יתברך שבוער חוץ מהמדה, כי בודאי אם נתפס איזה אדם שהוא בכלל ישראל שלא נזקק בו אפיקורסות ומינות, אם נשאל אותו אם הוא חפץ בתשובה לחזר לה' יתברך, בודאי הכל ישיבו פה אחד שרוצים מאד מאד לשוב לה' יתברך ומתגעגעים לזה מאד מאד ימים ושנים. וגם אם נשאל אותו אם רוצה לעשות איזה דבר בשביל ה' יתברך כדי לשוב אליו יתברך כגון ללמד דף גמרא או לתן פרוטה לצדקה או **המשך בעמ' הבא**

לילך לטבל במקוה וכיוצא בזה מדברים המקדשין את האדם, בודאי ישיב בפה מלא הן, כי בודאי אני מרצה לעשות בכפלים מהנ"ל. ובלבד שיועיל לי כי אני יודע שכל זה אינו מועיל לי לפי עצם רבוי הפגמים והחטאים שפגמתי נגדו יתברך ומחמת זה שנדמה לו שכל זה לא יועיל לו, על - כן אינו עושה כלל.

נמצא, שמחמת רבוי תבערת לבבו, מחמת שלפי מה שמשער בלבה גדלתו יתברך ואיך פגם נגדו יתברך, אשר לפי זה הוא צריך להתקדש בקדשה יתרה מאד מאד. ולסלק עצמו לגמרי מהעולם הזה ולהשליך כל תאוות עולם הזה אחרי גוו ולהתקדש בכל הקדשות ולהתענות הרבה ולסגף עצמו בכל הסגופים שבעולם, וגם כל זה אינו מספיק לו לפי עצם חטאיו. ומחמת שאינו יכול להתגבר על גופו לעשות כל אלה. מחמת זה אינו עושה כלל אפלו מה שיכול. ויש שנפלו כל כך בדעתם עד שאינם יכולים אפלו ללמד דף גמרא או פרק משניות, מחמת שידועים שצריכים לעשות הרבה מאד. ומחמת זה אינם עושים כלל. ועל זה כבר הזהיר אותנו מאד שלמה המלך עליו השלום, אל תצדק הרבה ואל תרשע הרבה. כי מחמת שרוצה להיות צדיק הרבה כנ"ל. על - כן הוא רשע הרבה חס ושלוש כנ"ל, כי באמת בודאי היה ראוי שיהיה כך כמו שבווער בלבו כנ"ל. ולקדש עצמו בכל הקדשות ולהפך פניו מהעולם הזה לגמרי וכו' וכו' ויותר ויותר, אבל אף - על - פי - כן וכי מאן דלא יכול למעבד כלא מצוה פלגא מצוה נמי לא לעבד. וכי מפני שאינו יכול להרויח כל מה שיכולין להרויח בזה העולם, אם כן לא ירויח כלל וגם יפסיד חס ושלוש מה שיפסיד רחמנא לצלן רחמנא לצלן, כי בודאי כל מה שיעשה איזה דבר שבקדשה בשביל ה' יתברך, אפלו נקדה קטנה בעלמא, בודאי לא יאבד לעתיד שום דבר

אפלו דבור אחד בתורה או תפלה או פרוטה אחת לצדקה וכיוצא בזה ולא די שזה לא יאבד, בודאי בשום אופן אפלו יהיה מי שיהיה אפלו אם חס ושלוש עבר על כל התורה כלה כמה פעמים, אף - על - פי - כן אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה. וכל מה שפעל ועשה בשביל ה' יתברך דבר גדול ודבר קטן לא יאבד דבר לעתיד, כי אף - על - פי שכתוב בספרים, שמי שהוא רשע הוא מוסיף כח בקלפה חס ושלוש על - ידי מעשיו הטובים, כבר יש על זה כמה תרוצים. כי אם היה כן בפשיטות כבר אבדה התקוה של כל בעלי תשובה, כי בודאי אי אפשר שישוּב בפעם אחד לה' יתברך. ואם כן מהיכן יתחיל לעשות תשובה כי הלא בהתחלה עדין אינו צדיק, ואם כן מהיכן יזכה לשוב ואין להאריך בזה. וגם אם היה חס ושלוש כך, כמו שמובא שם בפשיטות, אם כן היו צריכים כל הרשעים להמיר דתם לגמרי חס ושלוש. ואם כן חס ושלוש יהיה המומר חשוב יותר מן הרשע שהוא עדין בכלל ישראל ובודאי לא כן הדבר, כי, אדרבא, אפלו פושעי ישראל כל זמן ששם ישראל נקרא עליו, כל זמן שיש בו איזה נקדה טובה עדין ואינו פורק על לגמרי ועושה לפעמים איזה דבר שבקדשה בודאי הוא יקר מאד בעיני ה' יתברך. ואי אפשר להאריך בזה שלא לצאת חוץ מן הענין. והכלל, כי כל מי שרוצה לחוס על עצמו שלא יאבד את עולמו לגמרי ומתגעגע לשוב לה' יתברך, אף - על - פי שאינו זוכה לשוב כראוי לו, אף - על - פי - כן כל מה שיעשה איזה דבר שבקדשה יהיה איך שיהיה, בודאי לא יהיה נאבד דבר, אפלו אם לא יזכה לתשובה שלמה באמת, על כל פנים הדבר שבקדשה שיעשה לא יהיה נאבד כלל חס ושלוש, מכל שכן שעל - פי הרב כשיהיה חזק בדעתו וירגיל עצמו מעט מעט בתוך דרכי הקדשה סוף כל סוף יזכה לשוב בתשובה שלמה

לה' יתברך כראוי, כי אין שום יאוש בעולם כלל, כמבאר אצלנו כמה פעמים".

על פי דברי ר' נתן, גם אם הרשות נתונה, יש מקום לקילקול מצד הרואה (כמו אלישע, אחר), שמוביל להתרחקות מה' מקצה אל קצה. ומצד החוטא נראה כאילו אין לו תקנה כלל וכלל. בכל זאת יש מקום לתקנה והקב"ה בודק אפילו את הנקודה הטובה בכל מעשיו של האדם (במקרה של אחר, תורתו שהיתה לו לפני שכפר). וכך גם כיוון ר' מאיר, שכשיעלה עשן מקברו של אחר, יראו אחרים ויעלה בהם הירהור תשובה, ובזה תהיה לו תקנה ויהיה ראוי להכנס לגן עדן.

מכלל הדבר יוצא שאין לאדם לחשוב שמפני שנפל לאן שנפל אין לו מקום לתקנה, וגם אם ניסה לתקן, ולא הגיע אל המקום שרצה להגיע, שכבר לא תהיה לו לתועלת.

הקב"ה מחשיב כל מעשה שאדם עושה זה יועיל לו לתיקונו. אם נחזור אל "אצילי בני ישראל" הרי הם זכו לראיה של אלוקים, אך בעשותם זאת, הם גם אכלו ושתו ובזה לכאורה היו ראויים למיתה, שעשו מעשה של גסות אף שהם היו במעמד כה נשגב, אלא, שמאחר שהיה להם כבר במעשיהם דברים שהיו משקל של נקודה טובה, הם לא קיבלו מיתה כפי שהיה ראוי להם על פי מעשם באותו זמן.

על כן, על האדם תמיד לדעת שגם אם הוא מגיע להשגה מסויימת, גדולה ככל שתהיה, עליו תמיד לזכור שאין זה בגלל מעלתו הוא, אלא מפני שהקב"ה, רצה לתת לו פתח להארה זו, ועל אף שהכל מלא מציאות אין סוף של שפע האלוקות, הרי מצד האדם, הוא "כלוא" בתוך מסגרת שממנה הוא יכול לצאת רק ברצון ה' (כפי הדברים שהבאנו בפרשה הקודמת - גליון 24 - על פרשת יתרו).

שהאדם נמצא בה הוא זוכה להארה הראויה לכך, ועליו לזכור זאת ולא לקלקל. ואם לא עלינו קלקל, יזכור תמיד שהקב"ה רחמן וכל מאמץ או מעשה שיעשה בקדושה יזקף לו לטובה ואל יתיאש כביכול שאין לו תקנה, אלא ימשיך להשתדל ולפעול לתיקון המקום בו נפל עד שיזכה שוב להארה הראויה לבלי ליפול שוב.

יהי רצון שנזכה להתקרב ולגלות את מציאות האלוקות בעולם ולהשאר במדרגה הראויה ללא גבהות. בפשיטות ובתמימות.

"תורת ה' תמימה משיבת נפש עדות ידוד נאמנה מחכימת פתי"
(תהילים י"ט, ח')

"אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי"
(תהילים ק"א, ב')

שבת שלום

נא לשמור על קדושת העלון.
יש לדאוג שלא יזרק לפח אלא יאסף לגניזה.
נא להמנע מקריאת העלון בשעת התפילה וקריאת התורה.

"טועמיה" - מפגש לגברים עם דברי תורה וסעודה, בחמישי בערב ככ"ס, לקראת שבת כלה. המעוניינים להרגיש שבת עוד לפני שהיא מגיעה, מוזמנים לפנות אלינו על מנת לתאם הגעה.

לקבלת העלון יש לשלוח דואר אלקטרוני ל-
aeppro@smile.net.il
ובעז"ה העלון הבא יגיע ישירות לתיבה.
ניתן להוריד את העלונים הקודמים מהאינטרנט בכתובת הבאה:
http://www.adamsmac.com/apd